

naroda i svih građana koji u njoj žive (čl. 1) čime se daje primat većinskom stanovništvu u odnosu na nacionalne manjine, S druge strane, Ustav donekle koriguje etničko određenje države tako što propisuje da suverenost potiče od građana (čl. 2, st. 1).

Ustavni sud je, međutim, u odluci iz 2013. kojom je proglasio neustavnim član Statuta AP Vojvodine, istakao „da je svojevrsan ustavnopravni *nonsens* davati pripadnicima konstitutivnog naroda u sopstvenoj, unitarnoj državi, (koja je prema članu 1 Ustava država srpskog naroda i svih građana koji u njoj žive), svojstvo „pripadnika nacionalne zajednice“. Ovim stavom je, dakle, Ustavni sud samo potvrdio etničko određenje države iz člana 1 Ustava.

Pošto nijedan od međunarodnih dokumenata ne daje definiciju pojma nacionalna manjina formulacija tog pojma prepuštena je volji zakonodavca država potpisnica. Definicija je sadržana u Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina (Zakon o zaštiti manjina). Zakon pruža zaštitu svakoj grupi *državljana* koja je po brojnosti dovoljno reprezentativna i ako predstavlja manjinu na teritoriji Srbije, pripada nekoj od grupa stanovništva koje su u dugotrajnoj i čvrstoj vezi sa teritorijom Srbije i poseduje obeležja kao što su jezik, kultura, nacionalna ili etnička pripadnost, poreklo ili veroispovest, po kojima se razlikuje od većine stanovništva, i čiji se pripadnici odlikuju brigom da zajedno održavaju svoj zajednički identitet, uključujući kulturu, tradiciju, jezik ili religiju.

Prema zakonskoj formulaciji, manjinama se mogu smatrati samo državljani Republike Srbije, čime se u nepovoljan položaj stavljaju apatridi i lica (u najvećem broju Romi) koja na teritoriji Republike Srbije sa izvesnim teškoćama ostvaruju pravo na pravnu ličnost. Iako je u Drugom mišljenju Savetodavnog komiteta SE za primenu Okvirne konvencije preporučeno da se iz zakonske definicije nacionalne manjine isključi državljanstvo, Republika Srbija nije još uvek postupila po toj preporuci, navodeći u svom periodičnom izveštaju podnetom 2013. godine da će se nedostaci definicije nacionalne manjine prevazići u prvom redu liberalnijim rešenjima za sticanje državljanstva. Savetodavni komitet je i u Trećem mišljenju o primeni Okvirne konvencije pozdravio praksu da lica koja nisu državljani Republike Srbije i koja govore manjinskim jezicima mogu da ostvare mnoga manjinska prava. Ipak, podseća na svoj generalni stav da državljanstvo ne bi trebalo da bude element definicije nacionalne manjine *per se* ali da može da bude uzeto u obzir od strane države na prikladan način kao uslov za pristup *određenim* manjinskim pravima.

U Ustav nije inkorporirana odredba Okvirne konvencije koja propisuje da će u vršenju prava i sloboda koja proizlaze iz principa ugrađenih u konvenciju, svaki pripadnik nacionalne manjine poštovati nacionalne zakone i prava drugih, posebno većine ili drugih nacionalnih manjina (čl. 20). Zabrana zloupotrebe prava nacionalnih manjina propisana je, međutim, Zakonom o zaštiti manjina koji predviđa da je zabranjena zloupotreba koja je uperena na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalnog integriteta, kršenje zajemčenih ljudskih prava i sloboda i izazivanje rasne, verske i nacionalne mržnje i netrpeljivosti (čl. 7, st. 1). Isto tako, prava garantovana Zakonom o zaštiti manjina se ne smeju koristiti radi ispunjenja ciljeva koji su suprotni načelima međunarodnog prava ili su upereni protiv javne bezbednosti, morala ili zdravlja ljudi (čl. 7, st. 2).